

KŘESŤANSKÉ LISTY A KUSŮV LID

časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXIV (XXIII)

Chicago, Illinois Březen (March) 1962

Číslo (No.) 3

Reentry of Second Class matter at the Post Office at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103. Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

Helena Kohoutová:

Jarní

*Jdu jarem s vůněmi a stoupám po paprsku,
van větru ve vlasech a na rtech chut'*

všech múz.

*Ach, moci z krásy tě si nabrat aspoň lřtsku
a v slova proměnit tajemný šepot břiz!*

*A ptačí výkřiky a tichý plískot deště
násobit počtem let a citů ozvěnou,
nad mládím uprchlým se sklonit jednou ještě
a v tichém souzvuku s tou časů proměnou*

*pak znovu dotvrdit a říci jasnou větou,
co dávno vyznává keř svými poutaty,
že ve vší kráse zde, i v stromech jak tu kvetou,
zas k dluh rukou svých se slavně hlásíš Ty.*

Přemysl Pitter:

Bůh neznámý a Bůh zjevený.

Mnozí lidé říkají, že věří v Boha a na něho se odvolávají. Někteří se i pokládají za nástroje Prozřetelnosti, určené k tomu, aby ve světě zavedli řád. Užívají k tomu veškerých prostředků, které mají po ruce. Naproti nim stojí ti, kdo v Boha nevěří, jsoucnost Prozřetelnosti nepřipouštějí, ale sami se mají za tvůrce nového světa a vykonavatele spravedlnosti. Obě skupiny se dožadují míru, ale obě hledí navzájem se zničit.

Je možné se dovolávat Boha, Prozřetelnosti, spravedlnosti. Avšak co rozumíme těmi výrazů? Jaký je jejich obsah? Nejsou to pouhé slupky, prázdné fráze? Nebo spíše škrabošky, zakrývající sobectví, ctižádostivost a vládyčtivost?

Je snadné se odvolávat na neznámého Boha, o němž nikdo neví jaký je a co chce. Nesnadné však je se dovolávat Boha Ježíšem zjeveného, o němž víme, kdo jest a jaký jest,

jaké jsou jeho příkazy a jaká je jeho vůle. Do války mohli vést nějací pohanští bohové a snad i Hospodin v starozákonním podání, avšak nikoli Bůh Ježíšův, Bůh-Otec, který přikazuje jen milovat a odpouštět a nepřipouštět násilí. Hitler se mohl dovolávat Prozřetelnosti, jako jiní se dovolávají Věčného Řádu nebo Přírody, o jejichž vůli nikdo nic neví. Ale sotva by se byl mohl dovolávat Ježíše Krista, jehož učení a příkazy jsou známy.

"Tento jest určen ku pádu a ku povstání mnohých", prorokoval Simeon nad dítětem Ježíšem, jenž přinesen byl rodiči do chrámu. A skutečně: kolik lidí, drobných i významných, na Krista narazilo! Někteří padli a zůstali ležet, jiní však povstali a stali se svědky poznání, že Ježíš Kristus je oním "kamenem, na kterýž kdo by padl, rozrazíť se, a na kohož padne, setřet' jej", jak praví evangelista.

Tak i všechno co se chystá, na Východě i na Západě, nemá-li základ v Ježíši Kristu, to jest v lásce, milosrdenství a pravdě, je určeno k zániku. Vlny se přelíží, bouře ustane — a zůstane vše při starém. Nové myšlenky, nové plány nejsou nic platny, jsou-li prováděny lidmi starými. Rádi bychom lepší svět, doko- nalejší lidský řád, ale ten mohou vytvořit jen lidé, které obnovil Kristus. "Já činím všechno nové!" praví. Především nového člověka. "Srdce čisté stvoř mi, Bože!" voláme se žalmistou. Jen čistá srdce, naplněná svatým duchem lásky, mohou tvořit skutečně nové podmínky života.

Není mojí věcí se ptát, jaké je srdce těch druhých, nýbrž aké je srdce moje vlastní. Tuto otázku klade mi sám Bůh. "Ale Pane, co záleží na mně?, namítám. Vždyť nejsem významným činitelem, nemám vlivné postavení a pochvhuji, že mne někdy udělají ministrem!" Bůh však nezakládá své království na mocných tohoto světa. Jeho království

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Christian Journal and the People of Hus
Křesťanské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a Kanadě

Published monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter

2650 Leyden Street, Denver 7, Colorado

Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora.

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i pří-
spěvků Jednotě . . . k podpoře strádajících
uprchlíků, dětí a nemocných, zasílejte laska-
vě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opic, 4800 South Hoyne Ave..

Chicago 9, Illinois

Return Address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

přichází jinak. Žalmista to obrazně vyjadřuje slovy: "Hospodin nemá v síle koně zalíbení. aniž se kochá v lýtkách muže udatného." To znamená, že Bůh si k svému dílu povolává lidi, kteří se neopírají o světskou moc ani fyzickou sílu, nýbrž o moc a sílu ducha. Lidi čistého srdce.

Má takovéto lidi ve všech národtech a rasách, ve všech církvích, i mimo ně. Možná, že jich má víc mezi těmi, kdo nepatří ke křesťanským církvím. K srdci hledí Bůh a dovede si najít cestu k němu i v místech nejdlehlších. Jistý náš uprchlík, kterého jsem navštívil ve vězení, mi řekl: "Bůh mne musil přivést až sem, abych se tu s ním setkal!"

Jakými bolestnými zkouškami musí procházet člověk nežli dojde k poznání, že vlastní jeho síly nestačí, že bez Boha to nejde! Mnohdy až na hranici zoufalství, zlomen na těle i na duši, se počíná obracet směrem, odkud zaznívá hlas: "Pojďte ke mně všichni, kteříž se plahočíte a jste vysílení: já vás občerstvím!" (Mt. 11,28). Prostřednictvím Ježíšovým se můžeme zapojit v Boha tak, jako se zapojuje stroj nebo žárovka na elektrický proud. Není-li pevného přívodu, nemůže přecházet proud Boží síly do du-

še; jsme bezmocní a neužiteční.

Mnozí velcí lidé, o nichž vyprávějí dějiny, byli lidé slabí a rozličnými neduhy trápení, a přece vytvořili významná díla a dokázali veliké činy, protože se uměli zapojit na Boha, onu věčnou, nevycerpateľnou tvůrčí moc. Nade všemi pak se tyčí Ježíš, v Boha tak cele zapojený, že síla Otcova přecházela v něho a mohl činit skutky, které se lidem zdály zázračnými. Ve skutečnosti není zázraků, neboť u Boha je všechno možné. Podobně i my bychom byli schopni překonat všechny nesnáze a dokázat veliké činy, kdyby se nám podařilo odstranit, co nás izoluje od Boha. A tu přichází Ježíš Kristus a nabízí se nám jako prostředník mezi námi, slabými a všelijak porušenými lidmi, a Otcem, jako zdrojem veškeré obrozující síly. "Žádný nepřichází k Otci, než skrze mne," praví (Jan 14,6). Kdo přichází k Ježíšovi a učí se od něho, poznává lásku, která jej spojuje s onou nekonečnou Láskou, kterou je Bůh sám.

Neobstojí, co lidé tvoří pouze ve své síle vlastní. Uprostřed ruchu světa jsou to vlastně oni "tíši v zemi", kteří budují to, co potrvá. Čeští bratři stáli kdysi pevně a klidně uprostřed Evropy, která se hroutila. Trpěli za věc, která stála za obětí. Trpěli za Toho, "kterýž jest, a kterýž byl, a kterýž přijít má", jak čteme v Janově Zjevení. Bůh není pouze Stvořitelem, jenž své tvůrčí dílo dokončil, nýbrž hybnou mocí, stále se projevující v dějinách světa i v životě jednotlivců. Tato síla se zosobnila v Ježíši Kristu. Proto mohl prohlásit: "Prve nežli Abraham, já jsem." A odkládaje tělesné roucho, zaslíbil učedníkům svůj brzký příchod a řekl: "Já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa." Proto i o něm platí: "Kterýž jest, a kterýž byl, a kterýž přijít má."

Avšak jsou lidé, kteří říkají: "Víme, že Ježíš byl a učil, ale umřel a není ho." Pak jsou jiní, kteří nevěří v jeho historickou existenci a praví: "Jsou to všechno pouhé legendy, ale jsou v nich krásné myšlenky, ideje lásky a všeobecného bratrství." A konečně je třetí skupina lidí, kteří sice nepochybují o tom, že Ježíš žil, ale nevidí jeho působení v přítomnosti. Říkají: "Kde je Kristus?" Všude vidíte jen vládu satanovu: mamon, násilí, smilstvo, podvod. Avšak je možné, že jednou se na svět vrátí."

Každé toto pojetí ubírá Ježíši Kristu na celistvosti. Také Ježíš Kristus je ten, kterýž jest, a kterýž byl, a kterýž přijítí má. Jen v této spojitosti je plnost víry. Ježíš je historická osobnost. Žádná vymyšlená postava. Byli svědkové jeho působení. On je učinil novými lidmi a jimi působil dál. Měnily se doby a vlády, ale Kristův duch se nezměnil a nezaklil. Působí i dnes a mluví stejně důtklivou řečí ke mně i k tobě. Za každým člověkem, jenž puze je pravdou, stojí Kristus. Každou ruku, vztaženou ku pomoci, vede Kristus. Každé úsilí o spravedlnost a sbratření podněcuje Kristus.

"Můj Otec až dosavad dělá — i já dělám," pravil Ježíš. Dělal, dělá a jeho činnost neustane nikdy, neboť Boží síla je věčná bytelná energie, která nepřestává tvořit, měnit,

zdokonalovat a k nejvyšším cílům vést. Kdo jí se otevřel, kdo s Bohem se spojil, toho Kristus se ujímá a činí svým učedníkem, svým nástrojem, svým apoštolem. Tak si připravuje svůj příchod a dobu, kdy se plně ujme vlády nad veškerým lidstvem.

Kristovo dílo nezaniklo, ale roste. Nevidíme je pro samé trosky starého světa. Hledíme na výkaly, které vydala ze sebe lidská společnost, ale nepozorujeme, jak z té mrvy vyráží nový život, objevují se nové myšlenky, vzniká obraz Nového Jeruzaléma, jenž vyrůstá na zříceninách Jeruzaléma Starého. Avšak jen ti, kdo mají ducha Ježíše Krista, jsou jeho pravými budovateli. Nic nezůstane z díla těch, kdo nemají klíče Božího království, kterými jsou láska, soucit a čisté srdce.

(Vysíláno do vlasti).

Józa Novotný:

Pole, žeň a ženci.

"Zvěděl pak zástup veliký u Židů, že by tu byl. I přišli, ne pro Ježíše toliko, ale také aby Lazara viděli, kteréhož byl vzkřísil z mrtvých."

Ev. sv. Jana 12:9.

Žeň mnohá. Byla to pravda před dvěma tisíci léty, když zakladatel křesťanství řekl: "Pole jest tento svět". Na břehu Genezaretského jezera shromáždil kolem sebe dvanáct rybářů a získal je pro tento nedozrnlý program. Prstka lidí se nebojí a odvažuje se tento program uskutečnit. Za dva tisíce let tři z pěti dílů světa se hlásí ke křesťanství, zbývající pak dva zeměděly jsou křesťanskou misí zachváčeny a podléhají víc a více vlivu křesťanství.

A přec uvážíme-li počet obyvatelstva na zemi, pak počet těch, kteří se hlásí ku křesťanství, není veliký. Přiložíme-li pak na veškeré křesťanstvo přísné měřítko protestantské, mnoho odpadne, podrobíme-li pak zbývající skupiny kritice, kterou žádá Nový zákon, shledáme, že Páně prohlášení "žeň mnohá" má dodnes svůj význam.

Tedy stále jest žeň mnohá. Důležitá otázka jest, iak bychom se měli na tu žeň připravit, jakými vlastnostmi by měli vynikat ženci, a s jakým poselstvím je poslat.

Obyčejně rádi tvrdíme, že naším poselstvím jest Ježíš sám. S oblibou to vyjadřujeme biblickým veršem: "Žádného neviděli, než samého Ježíše." Radíme svým kazatelům, aby

Ježíš byl středem jejich poselství, aby nepatřili na lidi, nýbrž jen na něho, aby nezapomněli, že Ježíš jest ústřední postavou křesťanství. Činíme to z přirozené obavy, aby ti, které chceme získat, nehlédli na chybní lidi. Bojíme se, že by naše poselství netáhlo, kdyby vyzvaní uviděli nedostatky těch, kteří se přiznávají ku křesťanství. I když tento způsob práce jest pochopitelný — jest možno na dlouho hlásat jakýsi dualismus, t. j. tvrdit, že zakladatel křesťanství jest něčím jiným a jeho následovníci také něčím jiným? Tento způsob jinými slovy tvrdí, že vlastně na světě byl pouze jeden křesťan — t. j. Ježíš Kristus. Jest sice pravda, že jest velký rozdíl mezi Tím, který se stal Spasitelem světa a mezi těmi, kteří potřebují tohoto snesení, mezi Tím, v jehož ústech nebyla nalezena lest a mezi těmi, kteří sedmkrát za den zhřeší — a přec nevystačíme na dlouho s poselstvím, které bude stále jen ukazovat na Spasitele, avšak na spasené se bude bát ukázat.

Zdá se, že tato metoda jest tak stará jako křesťanství samo. To alespoň tvrdí právě náš text. Učedníci dovedli mistrně využít velkého činu Ježíšova. Upozorňovali znovu a znovu zástup na moc svého Mistra a zvali k Němu. Evangelista vypravuje: Zvěděl pak zástup veliký, že by tu byl. I přišli, ne pro Ježíše toliko, ale také aby Lazara viděli, kteréhož byl vzkřísil z mrtvých. Zástup nechtěl pouze Ježíše vidět, nýbrž i jeho vyznavače.

Těch, kteří chtějí dnes vidět nejen Ježíše,

nýbrž i Lazara, jest více než si myslíme. — Chtějí vidět nejen zakladatele křesťanství, nýbrž i křesťany. Chtějí spatřit nejen křesťatele, nýbrž i ty vzkříšené. Křesťané mají mnoho jmen, zasloužených i nezasloužených. Jedno jméno by nás mělo denně pokořovat — vzkříšení Lazarové.

Nuže, co uvidí ti, kteří touží uvidět moderní vzkříšené Lazary? Uvidí velké věci. Ano, uvidí skutečně vzkříšené. Staré věci pomínuly, ať nové všechno učiněno jest. Obrácení a znovuzrození nejsou pouhé nic neznamenající obrazy o obrodě v Kristu. Každý sbor může se vykázat vzácnými příklady velikých převratů v životě svých přestoupilých členů. Novým stvořením v Kristu jsou ti, kteří opustí svět i žádost jeho a následují Ježíše. Jest to přechod ze tmy v předivné světlo. Mrtví ve vinách a hříších jsou oživeni. Jsou to vzkříšení Lazarové. To jsou zázraky dvacátého století. To, co se stalo za časů Ježíšových, kdy z nestálé, písečné povahy Šimonovy se stane skála charakterní v Petrovi, to se opakuje i dnes. Takové změny, jako proměnění podvodného celníka Matouše v horlivého apoštola, nebo náhlý převrat pronásledovatele Saule ve velkého apoštola Pavla, či podivuhodná přeměna mladého světáka Augustína ve světce — to se děje i dnes. Lehkomyslný světácký student Jiří Muller z Bristolu opouští cestu hříchu a stane se otcem sirotků a velkým náboženským vůdcem. Avšak nejen velikáni, nýbrž i křesťanské sbory mohou ukázat na řady drobných vzkříšených Lazarů, kteří dříve tonuli ve vinách a hříších a dnes jsou šťastní ve svém Spasiteli. Kolik jednotlivců by mohlo vstát a dosvědčit, jak dříve utráceli svoji duši, zdraví tělesná i duši, jak jejich rodiny hynuly a dnes, kdž byli se potkali na své životní cestě s Ježíšem Kristem, jejich duše prospívá, tělo netrojí, peněz požívají k rozšíření království Božího a rodiny jsou šťastné. Jest skutečnou pravdou to, co tvrdí Nový zákon, že každý, kdo má takovou naději v Něm, očistí se. Hrubé hříchy odpadly. Pochybí, ale ihned napraví. Kraicový Nový zákon rozlišuje mezi činěním hříchu a zhřešením. Chce říci, že znovuzrozený člověk nemůže hříchy činiti, t. j. lehkomyšlně zarmucovat Boha — avšak při největší opatrnosti zhřeší, pochybí, klopýtne. Vyznává a opouští hříchy své. Obrácený člověk jest po-

doben zdravé studnici, která může sice na okamžik býti zakalena, když zlý člověk do ní hodí kámen, ale její vnitřní síla brzy bláto zdolá a čistý pramen opět opanuje studnici. Jsou to hotové zázraky, jsou to skuteční vzkříšení Lazarové. A přec objeví na nás ti, kteří se přijdou podívat na vzkříšené Lazary, nedostatky a ty překáží. Nejsou to velké chyby, ale i ty drobné podobají se malým muškám, které často ve velkých masách se usadí na svítelnách majáku v moři a zabrání, aby světlo bylo vidět kolem plujícím plavcům a tak zavíní jejich zahynutí. Bible tyto drobné nedostatky připodobňuje malým liškám, které ničí zahrady. Zajímavo jest, že není třeba vybízet: nesmíte krást, lhát, zabíjet. To nikdo nedělá. Jsou to však drobné chyby, které přec jen zahrady království Božího ničí. Myslím tím na onu chorobu duše, která se v plné míře objevuje ve světě, která by se však neměla vpašovat do království Božího. Jest to křehkost lidského srdce, které nedovede svého bližního nechat na pokoji. Jest to v podstatě pýcha, domýšlivost, malá sebekritika. Na jiných vidí chyby, které na sobě nikdy nevidí. Jest příznačno pro naše zákonodárství, že odsoudíme toho, kdo nám otráví studni, avšak vyslechneme bez námitek toho, kdo otráví dobré jméno svého bližního. Středověk se nám zdá někdy krutý, avšak není krutě napadnout člověka nepřítomného, kdy se nemůže bránit? Poslyšte, jak pověstný středověk byl, přísný naproti těmto nedostatkům.

A archivu města Písku stojí toto: "Roku 1639 jakýsi Václav Černý, když se jemu potivá dcera Doroty Felčarové k stavu svatého manželství dobrovolně přislíbila nechtěla, o ní nechtě i hanebně se mluví opovážil a jí se pochloval. Jsa na radnici vyslýchán, dal za odpověď, že jinak mluví nemůže. I byl hned opatřen vězením a usneseno, poněvadž řečem jeho lehkomyšlným víra dáti se nemůže, aby katem byl tázán. Bylot' tenkrát oistouzení poctivé panny zločin hrdelný".

Vzkříšení Lazarové, křesťané na obou stranách Železné opony by si měli vzít k srdci, že nekřesťané dávají bedlivý pozor nejen na Zakladatele křesťanství, nýbrž i na Jím vzkříšené Lazary. Amen.

Modlitba: Hospodine, pomoz, abychom nejen se snažili upozorňovat na Zakladatele kře-

st'anství, nýbrž abychom uvážili, že svět dá bedlivý pozor na ty, kteří o sobě tvrdí, že byli Jím vzkříšení z mrtvých. Amen.

Dvacet let Hlasu Ameriky

Hlas Ameriky, rozhlasová stanice informační služby americké vlády oslavila 24. února 1962 své dvacáté narozeniny.

Před dvaceti lety, v únoru 1942, za druhé světové války, situace ve světě nevyhližela pro spojence nikterak růžově. Právě 24. února 1942 prohlásil Winston Churchill v britském parlamentě, že se v uplynulých dvou měsících lodní ztráty Velké Británie zvýšily "způsobem co nejvážnějším" a téhož dne se Hitler chvástal, že prý se nepříteli "nepodařilo připravit německé armádě osud Napoleonův". Skutečně německá vojska stála hluboko na sovětském území a měla v rukou prakticky převážnou část evropské pevniny. V Africe se chystala k útoku na Egypt. Ještě neutěšeněji vyhlížela situace na Dálném Východě, kde Britové právě ztratili Singapur a Japonci zabírali ostrov za ostrovem. Amerika se dosud plně nevzpamatovala z japonského útoku na Pearl Harbor a připravovala se na ztrátu Filipín.

Za této situace se 25. února 1942 ozval v éteru nový hlas svobody a byl radostně uvítán i v zotročeném Československu, kde lidé platili v oné době za poslech svobodného rozhlasu i svými životy. Ovšem pokud jde o české a slovenské vysílání americké vlády do Československa, to začalo vlastně již před založením Hlasu Ameriky. Prvním šéfem tohoto oddělení byl Brackett LEWIS, na kterého se někteří ze starších posluchačů v Československu jistě pamatují, neboť je spoluzakladatelem pražské YMCA a v Československu strávil celkem deset let. B. Lewis je nyní se svou manželkou, která je českého původu, ve Washingtoně. Hlas Ameriky ho pozval, aby něco řekl o prvních počátcích českého a slovenského vysílání Hlasu Ameriky. Mr. B. Lewis vzpomínal takto:

"Oficiální rozhlas americké vlády v českém a slovenském jazyce začal už v roce 1941., v říjnu. Já jsem napsal první program, který byl vysílán prostřednictvím krátkovlnné stanice společnosti General Electric ve Schenectady, ve státě New York. Ovšem *soukromé* vysíla-

ní do Československa začalo už v červenci 1939. Bylo to vysílání Československé Národní rady v Americe, a to pomocí krátkovlnné vysílací stanice v Bostonu, zvané World Wide Broadcasting Service. Pravidelně jsme začali vysílat jako Československé oddělení Hlasu Ameriky v březnu 1942. Byli jsme tehdy jedno z nejstarších oddělení, pokud jde o evropské jazyky. Americký lid i vláda dali tak na jevo, jak nesmírně jim záleží na osudu národa, který jako jeden z prvních se stal obětí Hitlerovou. Pro naše vysílání jsme vybrali jako znělku melodii "Yankee Doodle" . . . Tak jsme tedy začínali, nejprve jednou, pak dvakrát i třikrát denně. Naši zásadou bylo: Pravda za každou cenu. Byly doby, kdy tato pravda byla pro nás zlá, stejně jako pro ty, kteří nás tajně poslouchali, riskující při tom své životy. Ale posluchači nám věřili, jak jsem se sám o tom po válce přesvědčil, když jsem navštívil ještě jednou Československo. A tato skutečnost zůstane pro mne velkým zadostučiněním po celý můj život. Že jsme českému a slovenskému lidu mohli dodávat odvahy, povzbuzovat je v nejtěžších dobách snad celých dějin — a že jsme je nikdy neobelhali a neoklamali . . ."

Šťastnou shodou okolností, zhruba právě od okamžiku, kdy Hlas Ameriky začal se svým pravidelným vysíláním, také situace na bojištích se začala zvolna, ale vytrvale obracet ve prospěch spojenců. V roce 1943 přibyl do Spojených Států prezident dr. Edvard Beneš. Na velké schůzi v newyorské Carnegie Hall 27. května 1943 mluvil na thema "Spojené národy v druhé světové válce."

Prezident Beneš ve své řeči vysvětlil tehdy Američanům stanovisko Československa a mluvil nadějně o nové světové organizaci Spojených národů, jejímž prostřednictvím Československo získá opět svou ztracenou svobodu. Hlas Ameriky o tom všem podal podrobnou zprávu, stejně jako o ostatním průběhu této historické cesty dr. Beneše po Americe.

V květnu 1945 válka skončila, ale nikoli pro Hlas Ameriky. Japonsko dosud tvrdě vzdorovalo americkým silám v Pacifiku. Přesto se však už začaly rýsovat obrysy poválečného světa. V San Francisku se sešli zástupci padesáti národů, aby položili základy nové a silnější mezinárodní organizaci mírumilovných

států — zrodily se Spojené národy. Československou delegaci při těchto jednáních vedl tehdy Jan Masaryk a když byla Charta Spojených národů 26. června 1945 podepsána, podal Hlas Ameriky o tom zprávu, kterou připravil dr. Ernest ŠTURC, tehdejší člen československé delegace v San Francisku:

"Krajané moji! Mluvím k vám z velké zasedací síně Paláce Vysloužilců, která je dnes slavnostně ozdobena, n e b o ť v ní se teď podpisuje Charta Spojených národů, kterou právě včera delegáti padesáti národů jednohlasně přijali. Přizemí této síně je z polovice vyprázdněné až na okrouhlý stůl, na kterém leží ve vázané formě nová Charta Spojených národů, kterou jednotlivé národní delegace v abecedním pořadí chodí podpisovat. V pozadí za stolem jsou vlajky jednotlivých národů, které se konference účastní. Na balkoně, z kterého k vám mluvím, pracují desítky filmařů a rozhlasových komentátorů. Za nimi sedí američtí vojáci a členové různých delegací. Odpusťte, že musím přerušit popis místnosti, ale právě vchází československá delegace v čele s ministrem Masarykem, za ním dr. Ján Papánek, Dr. Krno, jakož i ostatní členové delegace. Ministr Masaryk zasedá za stůl a podpisuje Chartu." Zde jsou slova Jana Masaryka:

"Jsem hrdý, že se mi dostalo cti jménem svobodného lidu československého podepsat novou Chartu míru a bezpečnosti. Czechoslovakia was singled out for total obliteration by the Germans. Today thanks to the United Nations, my beloved people are once again the masters of their own destiny. It was with a feeling of deep gratitude and modest pride that I have just added their signature to this Charter of security and brotherhood."

Po Janu Masarykovi pokračoval opět Dr. Šturc:

"Jak jste slyšeli, ministr Masaryk po podpisu pronesl několik vět, nejprve česky a pak anglicky. V přibližném překladě řekl toto: "Němci si umínili zničit Československo a vyhubit jeho lid. Díky společnému úsilí Spojených národů můj lid je zase pánem svého osudu. Je to s pocitem hluboké vděčnosti a skromné pýchy, že mohu při-

pojit jeho podpis k této Chartě bezpečnosti a trvalého bratrství ve světě."

Druhá světová válka skončila na konec i v Pacifiku, ale v zápětí vyvstal lidstvu nepřítel nový — mezinárodní komunismus a začala nová fáze historie, nazývaná často studenou válkou. V ní se sice střílelo jen poměrně málo, ale přes to řada zemí, dříve svobodných, se dostala do područí Sovětského svazu, čili, jak se začalo říkat, za železnou oponu. — Hlas Ameriky i nadále informoval obyvatele těchto zemí, kterým byla odepřena svoboda tisku i svoboda informace. Stal se za to — spolu s ostatními rozhlasovými stanicemi svobodného světa — terčem hrubých útoků se strany komunistů. Únorový puč v roce 1948, který ohromil svobodný svět, odřízl Československo od jeho tradičních přátel a spojenců a zemi vnutil totalitní režim. A v oněch vzrušených dnech Hlas Ameriky přinesl vám také mimo jiné zprávu o projevu, který měl ve Spojených národech tehdejší delegát Československa Ján Papánek:

"Almost ten years ago the League of Nations received a protest in connection with the occupation of Czechoslovakia by Nazi Germany. This was presented by former President Edvard Beneš, and was rejected — because it was then stated, it was presented by a private person in exile. Today I have the opportunity to speak officially in the Security Council of the United Nations and to ask officially that there be a United Nations investigation of the seizure of the Czechoslovak government by the Communists. For this opportunity I am very thankful, and I express my appreciation to the President of the Security Council, Tingu Tsiang, to the representatives of Argentina and Canada who have supported the motion that I be heard, and to the permanent representative of Chile at the United Nations, Mr. Herman Santa Cruz for his initiative in supporting the case of investigation in Czechoslovakia . . ."

Nyní, když slaví dvacáté výročí svého založení, Hlas Ameriky vysílá ve 40 jazycích 730 hod. týdně. Jeho zpravodajové hovoří s Američany všech vrstev, s představiteli většiny ze-

(Pokračování na str. 43)

Otakar Odložilík: Jednota Bratrská a reformování francouzského jazyka.

Na list, daný v Ženěvě 12. května 1575 odpověděl senior Štefan až 3. prosince toho roku. Psal s úctou k Bezovu věhlasu, vycházel vstříce jeho stanovisku, avšak nepovoľoval jeho námitkám ve všem. V obou hlavních bodech, Večeři Páně a ženitbě kněží, se rozpětí mezi Ženěvou a Bratřími za vzájemné výměny názorů sblížilo, takže rozdily zůstávaly jen tu a tam ve slovním výrazu. Tam, kde šlo o věci případné, senior Štefan hájil stanovisko Jednoty. Je zajímavé, že s církví ženěvskou nesrovnával Jednotu, nýbrž tábořskou stranu. Měl při tom na zřeteli nejenom větší výlučnost v učení, nýbrž i účinnost, které se Jednota vyhýbala, aby si nepřidělávala nesnázi a nepřátele. Obojího měla Jednota obvykle víc než dost.

Poznámka. Korespondenci Jednoty s doktorem Cratonem a jinými z let 1573 až 1576 vydal Antonín Gindely ve svazku Quellen zur Geschichte der Böhmischen Brüder, ve Fontes rerum Austriacarum, odd. 2, sv. XIX, Vídeň 1859.

6. Bratři mezi reformovanými.

Theodor Beza nespustil Jednotu se zřetele. Rozpoznal bystře, že její učení, organizace i kážeň jsou bytostně spřízněné s reformovanými zásadami a pořádky. Doufal, že hejnější styk přispěje k důvěrnému sblížení a k souhlasu nejenom v duchu nýbrž i ve slovním výrazu.

Roku 1576 vydal druhý díl otázek a odpovědí o základních věcech křesťanských, Quaestionum et responsionum christianorum pars altera. Jeden výtisk šel na Moravu i s Bezovým dopisem seniorovi Štefanovi, daným v Ženěvě 16. ledna 1576. Beza si přál, aby Bratři knihu pozorně pročetli a připojili k ní poznámky, kterých bylo možno užít při dalším vydání.

Není zatím jasné, jestli dopisování mezi Bratřími a Bezou pokračovalo. Ať tak či onak, Beza nezapomínal a zmiňoval se o Jednotě ženěvském a francouzským bohoslov-
cům, se kterými byl v osobním nebo písem-

ném styku. V Ženěvě pozorovali bedlivě úsilí německých bohoslovců výlučně lutheránského směru o přesné vyjádření rozličných článků víry. Kdž vyšla roku 1580 "Kniha svornosti" (Liber concordiae), rozhodli se ženěvští vydat dílo, které by světu představilo rozličná vyznání reformovaných církví a ukázalo, že se přes slovní rozdíly shodují v podstatě. Kniha, na jejíž přípravě měl veliký podíl Gian Francesco Salluard, rodák z Aosty, se nazývala Harmonia confessionum fidei orthodoxarum et reformatorem ecclesiarum a vyšla roku 1581 v Ženěvě.

Bylo v ní zpracováno jedenáct symbolických knih, mezi nimi i konfese Jednoty ve vydání z roku 1573. Tato vyznání nebyla přetištěna jedno za druhým. Pořadatel vybral devatenáct článků víry a ke každému připojil příslušná místa z těch jedenácti konfesí, aby bylo vidět, že se shodují v podstatě, i kdž se tu a tam liší ve slovní formulaci. Podobá se pravdě, že na třídění a seřazování látky měl lví podíl Salluard, avšak dílo tak významné a odpovědné nemohl podniknout bez souhlasu jiných ženěvských předáků, v tom především Theodora Bezy. Lze se i domnívat, že bratrská konfese byla zahrnutá do Harmonie právě na Bezovo přání. Stalo se to však bez předběžné dohody s bratrskými seniory, protože šlo o to, aby se "Knize svornosti" dostalo reformovaného protějšku co nejdříve.

Dne 28. srpna 1581 napsal Beza list duchovním Jednoty, ke kterému připojil výtisk Harmonie, a poslal obojí po poslu schválním do Čech. Zásilka se dostala do rukou seniora Jana Kálefa, přebývajícího v Mladé Boleslavi, a příjemce nemálo překvapila. Beza udělal krok, ke kterému by se Bratři tenkrát sotva byli odhodlali, a před světem je vyhlásil za složku reformovaného světa. Bratrským předákům, obzvláště Kálefovi by bylo milejší zůstat opodál a vyhnout se věroučným sporům. Než Harmonie byla už v oběhu a veřejným ohrazením by si byli Bratři málo pomohli. Kálef nechtěl rozhodovati o své újmě a postoupil Harmonii i s Bezovým psaním br. Janu Eneášovi, nástupci Ondřeje Štefana, zesnulého roku 1577. Eneáš byl klidnější než

Kálef, protože už od dřívějška byl přesvědčen, že se za rostoucího rozestupu přísných Lutheránů a Calvinistů Jednota nevyhne jasnému rozhodnutí — "neutrálové dopadají v rozepřích nejhůře," napsal už roku 1577. Poradil se s jinými bratrskými předáky na Moravě a uznal za správné doporučení, aby Jednota neposílala list Bezovi obvyklými cestami, nýbrž vypravila tam spolehlivého posla.

Jako na zavalanou se do Lvančic dostavil Jindřich Daniel Švarc, někdy spolužák Jiřího Strejce na tübingské universitě. Chystal se do Itálie se synkem Jana Pražmy z Bilkova Petrem a tam se měli připojit ke Karlovi st. ze Žerotína. Švarc byl osoba s poměry za hranicemi obeznámená a důvěry hodná, a však odjel dříve než bylo všecko dojednáno. Bratři se potom podle všeho dohodli na tom, že nebudou hledat jiného posla a že se Bezovi neozvou ani tak ani onak.

Kniha tak významná jako Harmonia šia světem. S jedné strany byla chválená, jiní ji zase soudili přísně nebo důrazně odmítali. francouzští reformovaní ji schválili na synodě roku 1583, do angličtiny byla přeložena roku 1586. Kdokoli ji vzal do ruky ať v původním latinském znění nebo v překladě, mohl se obeznámit s učením Jednoty, jak bylo vyjádřeno v konfesi z roku 1573.

Amadeo Molnár, který probral věc v článku Harmonia confessionum a Jednota bratrská (Theologická příloha, 1953) dobře postihl rozpory v postupu bratrských předáků. Nepřišlo jim přespříliš vhod, když je Beza veřejně připočetl k reformovaným církvím, a však ve svých názorech se kalvínskému směru přibližovali čím dál víc. Molnárovo upozornění na poznámky, kterými kraličtí překladatelé doprovodili biblické knihy, lze dotvrdit úhrnným zjištěním jiného znalce. Na závěru své zevrubné studie, Theologie výkladů Kralické šestidítky napsal Josef B. Souček tyto věty: "Věrouku obsaženou ve výkladech Kralické bible jest možno ve všech podstatných bodech označiti za kalvinistickou (reformovanou). Platí to v christologii — v nauce o svátostech — a o církvi. I nauka predestinační je přijatá v podobě sice zmírněné, ale přece natolik určitě, že to nevybočuje nikterak z rámce reformovaného učení, jak bylo začleněno na př. v Confessio Helvetica Posterior. Vše to platí ovšem předně o VI. dílu Bible

(Novém zákonu), kde jest dokladů nejvíce, ale ani v předchozích dílech není ničeho, co by tomu odpovídalo."

Uveďme ještě, že roku 1586 vydal sbírku čtených kázání, Postillu, správce bratrského sboru v Třebíči Jan Capito (Kapita). Víme o něm už, že byl jedním ze čtyř studentů, kteří se roku 1574 vzdělávali v Heidelbergu a v Basileji, a roku 1575 navštívil s Janem Felinem Bezu v Ženěvě a Bullingera v Curychu. Jeho výklady byly silně zabarveny reformovanou naukou a působily nejenom na duchovní, nýbrž i na prosté členy Jednoty, kteří si Postillu oblíbili.

Když bylo mezi reformovanými církvemi a Jednotou tolik vnitřní příbuznosti, mohli její členové studovat na nižších i vyšších školách v reformované oblasti bez obav, že se dostanou na scestí.

7. Studenti z Čech a Moravy v Ženěvě

Vydání rektorské knihy Le livre du rector, o které se postaral S. Sterling-Michaud, je uspořádáno tak, že za jmény studentů, kteří se zapsali u rektora, jdou jména z rukopisu mnohem okázaleji vybarveného, ve kterém jsou vedeny urozené osoby se znaky a hesly. Máme tedy pohromadě studenty z Čech a Moravy, kteří vstoupili na universitu. Jména návštěvníků, kteří městem jenom prošli nebo tam dlouho nepobyli, musíme hledat jinde, pokud je vůbec lze zjistit.

Uvádíme jména z Čech a Moravy v časovém pořádku, abychom měli povšechnou představu o jejich počtu:

1576

Jan Jiří z Náchoda, pán na Dunajovicích, Moravan

Václav Lavinus, Moravan

1579

Jan Lanecký (Lanetius) ze Strážnice, Moravan

Samuel Šimonův (Simonis) ze Sušice, Čech

1580

Matyáš Gryll z Gryllova, z Rakovníka, Jeroným Šlik, st., hrabě z Pozounu, Čech

1581

Jan Jonáš, Moravan

Jan Albrecht Křinecký z Ronova

Bohuslav Felix z Fictumu

Václav Kustoš Kunětický z Lipky

1582

Karel ze Žerotína
Václav Lavinus z Ottenfeldu, Moravan
Petr Pražma z Bílkova
Jiří Vranovský z Doubravice

1583

Matěj Timin z Opavy

1584

Václav Treutler z Prahy
Ludvík Korálek z Těšína, Čech

1584/5

Martin Kutovec z Prahy

1596

Jan Vavřinec ze Žerotína
Ladislav Velen ze Žerotína

1597

Jiří Zikmund Prackšický ze Zástřizel

1600

Albert Bukůvka z Bukůvky, Moravan
Albert Rohovlád Bukůvka z Bukůvky
Karel ze Žerotína
Jan Kechel z Hollenštejna, z Prahy
Jan Opsimathes, Moravan

1602

Martin Tertulián Salašský, Bělanský z U-
herského Brodu, Moravan
Zachariáš Štěpán Tatranský, Moravan
Jan Richard Engell z Prahy.
Jan Adolf Dhaun hrabě z Falkenštejna,
Moravan
Wirich Dhaun

1605

Mikuláš Burger z Prahy

1606

Přibyslav Sekerka, z Prahy

1607

Zikmund z Dietrichštejna
Jan Jiří z Hodějova
Bernard z Hodějova
Jiří Vtelenský ze Vtelna
Jan z Vrbna a na Bruntále

1608

Bohuchval ml. Berka z Dubé a Lipé
Jan z Kounic

1609

Michal Slavata z Chlumu a Košumberka
Albrecht Václav Smiřický ze Smiřic
Kristián z Valdštejna
Jiří z Valdštejna

1613

Štěpán Střela z Rokyc

1616

Fridrich z Hodic a Olbramovic
Zdeněk z Hodic a Olbramovic

1617

Jiří Fridrich z Vrbna a na Bruntále

1618

Jan Litomíl z Litomyšle, Čech

1619

Tomáš Šlerner z Častošovic, Čech
Jindřich Dobříkovský z Malejova, Čech
Jiří Alexej Mošauer z Valdova
Kryštof Erasmus ze Sommerfeldu a Tum-
nic, Čech

1621

Bartoloměj ze Žerotína
Jan ze Žerotína

1623

Jiří Fabián Mulz z Valdova, Čech
Volfgang Kryštof z Glomh, nebo Globin
Čech.

1626

Bernard Bohuslav z Valdštejna
Burián Ladislav z Valdštejna.

Tážeme se nyní, co všechno znamenají jmé-
na, která jsme sestavili podle časového po-
řádku? Jaké životní příběhy lze s nimi spo-
jiti, jak se umístila v pásmu dějin a Moravy
v poslední čtvrti šestnáctého století? Pokusme
se o odpověď!

7. Průkopníci nových cest

Se seznamem studentů jako vodítkem mů-
žeme doplnit některá povšechná zjištění,
která jsme si uvedli výše.

Na universitě někdy Lutherově a potom
Melancthonově studovali nejen bohoslovci,
nýbrž i členové šlechtických rodin, počítají-
cích se buď ke straně pod obojí nebo k Jed-
notě bratrské. Roku 1536, ještě za Lutherova
života, se tam dal zapsat Adam Budovec z
Budova a jistě na jeho radu tam šel roku
1569 jeho syn Václav, jeden z hlavních
sloupů Jednoty před Bílou horou. K roku

1555 je zaznamenáno jméno Jana ze Žerotína, otce Karla st. ze Žerotína a štědrého příznivce kralických překladatelů bible.

Sluší uvést, že v posledních letech před vynucenou změnou bohosloveckého zaměření ve Wittemberku studovalo několik synků se zvučnými jmény: Michal Slavata z Chlumu a Košumberka a jeho bratr Albrecht, Karel z Valdštejna na Hostinném a Miletínku a jeho moravský příbuzný Jindřich, seděním na Sádce a Brtnici, Zikmund Helt z Kementu a na Velkém Meziříčí, Zikmund Smiřický ze Smiřic. Byli tam i jiní šlechtici, jejichž náboženskou příslušnost nelze tak snadno zjistit, jako u těch, které jsme už poznamenali.

Co čteme o pánu ze Smiřic, potvrzuje Blahoslavovu poznámku o "přílišné rozsápanosti". Zikmundův učitel prý se více přátelil s Baccem a Martem nežli s Múzami, svedl žáka na kluzkou cestu a bylo po studiích. Ne všichni však podlehl nástrahám a špatným vlivům. Pan Michael Slavata se patrně vyvinul nejvýše a byl zvolen na jedno období za rektora university. Když dne 1. května 1572 odezdával úřad svému nástupci, proslovil řeč o husitském hnutí, *Oratio de Hussiticis motibus*. Lze si ji přečíst i dnes, protože ji ke svému dílu o Jednotě bratrské připojil Jáchym Camerarius. Z jeho pozůstalosti vydal dějiny Jednoty roku 1605 Ludvík Camerarius a jako pátou přílohu uveřejnil Slavatovu řeč. To už autor asi nebyl na živu, neboť odjinud se dovídáme, že umřel v mládí. Studenti přicházeli a odcházeli. Zikmund Smiřický se vrátil domů, Albrecht Slavata šel do Basileje a měl tam jako druhá Jindřicha z Valdštejna.

Na jaře 1572 přijela do Wittemberka skvělá družina z Moravy. Fridrich z Náchoda a na Dunajovicích doprovodil na studie svého syna Jana a ještě dva studenty, Jindřicha ze Zástřizel a Přemka ze Žerotína a na Losině. Jel s nimi také ivančický senior Ondřej Štefan. Podle jeho zprávy trvala cesta z Ivančic třináct dní. Zdeněk z Valdštejna, bratr vzpomínutého už Karla, přišel asi o své újmě a byl zapsán k jinému datu.

Fridrich z Náchoda se hlásil veřejně k Jednotě a zúčastnil se slavné synody, která se konala roku 1557 ve Sližanech u Morkovic a byla obelána sbory z Čech, Moravy, Polska i Prus. Jeho cestu do Wittemberka lze uvést

v souvislost s jednáním o tisk bratrské konfese. Roku 1576 se pan Fridrich přičinil o založení školy v Ivančicích, za jejíhož správce byl ustanoven Ezrom Rüdinger. Jinými podílíky na tom díle byli Jan st. ze Žerotína a Jan st. Pražma z Bílkova. Bylo těch jmen více, avšak s naší věcí nemají přímé spojení.

Student zapsaný do rektorské knihy roku 1576 jako Jan Jiří z Náchoda, je nepochybně totožný s Janem, uvedeným ve Wittemberku o čtyři léta dříve. Jeho průvodcem byl Václav Lavinus a ten nebyl v cestování za hranicemi nováčkem. Jeho zápis ve Wittemberku k r. 1568 je o to zřetelnější, že je při něm i rodiště, Opava, počítaná tenkrát k Moravě. Spojíme-li jedno s druhým, dostaneme se k předpokladu, že Jan Jiří z Náchoda byl poslán do Ženěvy po dobré úvaze rozličných okolností a že se tomu rozhodnutí nikterak neprotivil senior Ondřej Štefan.

Kdybychom se řídili jenom rektorskou knihou, mohli bychom soudit, že Jan Jiří přišel do Ženěvy až koncem jara 1576. Máme však jiná svědectví s časnějším datem. Studentův příjezd ohlašoval panu Fridrichovi Theodor Beza listem, daným 7. září 1575. A ani to není den příjezdu. Jan Jiří studoval právní vědy a jedním z jeho učitelů byl věhlasný učenec François Hotman, který prchl do Ženěvy z Francie po bartolomějské noci a přednášel na universitě římské právo. V listě psaném panu Fridrichovi 6. září 1575 navazoval Hotman na dopis, který Jan Jiří dostal z domova něco předtím. Hotman se zmiňoval o studiích mladého šlechtice a projevoval naději, že jednou bude k ozdobě a důstojnosti rodné zemi. Nechyběla ani pochvalná zmínka o Lavínovi a o dobrém vlivu, který vykonával na svého svěřence.

Třetí svědectví o studiích pana z Náchoda je v knize *Physica christiana*, kterou vydal v Ženěvě roku 1576 Bezův kolega Lambert Daneus (Daneau). Kniha vyšla s věnováním Fridrichovi z Náchoda, daným 1. prosince 1575, trochu nadneseným slovně a rozběhlým v myšlenkách. I tam je řeč o synovi a jeho vychovateli Lavínovi. Je na snadě, rokem jich přibývalo. Správce sboru měl volný přístup na zámek a Žerotín zase chodil do sboru, kdykoli prodléval v těch končinách Moravy. Spojení navázané na prahu XVII.

(Pokračování)

Dvacet let Hlasu Ameriky.

(Dokončení)

mi na světě. Za války na Koreji zpravodajové Hlasu Ameriky podávali své zprávy přímo ze zákopů. Hlas Ameriky referoval o prvních atomových výbuších, o nových vesmírových raketách, o astronautech a umělých družicích. Posluchačům se dostalo podrobných a věrných zpráv o tom, co se stalo v roce 1953 v Plzni a na jiných místech v Československu, o událostech ve východním Německu, v roce 1956 pak v Poznani i v Maďarsku. Hlas Ameriky přinášel projevy představitelů svobodného i světa komunistického přímo ze zasedání Spojených národů našim posluchačům, jichž počet se odhaduje celkem na dvacet milionů osob. Denně informuje o tom, co se děje v zemích, na které se v této chvíli soustřeďuje pozornost světové veřejnosti, v Africe, Latinské Americe a v Asii.

Hlas Ameriky je nyní součástí úřadu americké informační služby, USA, který vznikl v roce 1953. Jeho šéfem nyní je známý americký novinář o rozhlasový a televizní komentátor Edward R. Murrow. V posledních dnech druhé světové války byl Murrow válečným zpravodajem u americké armády, která postupovala do Německa. Byl přítomen, když Američané osvobodili Československé zajatce v nacistickém koncentračním táboře Buchenwaldu; mezi nimi byl také bývalý primátor města Prahy dr. Petr Zenkl. Mr. Edward Murrow doprovázel presidenta Kennedyho a ministra zahraničních věcí Ruska, když navštívili studia Hlasu Ameriky u příležitosti 20. výročí jeho založení. A Edward R. Murrow učinil tento projev, určený posluchačům Hlasu Ameriky v Československu:

“Poslouchat zahraniční rozhlas se stalo v Československu zvykem za nacistické okupace a trvá dodnes. Hlas Ameriky a jeho vysílání českým a slovenským posluchačům by nemohlo být řízeno vhodnějším heslem, než které si vybrala Československá republika a které, jak si vzpomínám, bývalo vepsáno na mnoha veřejných místech po celém Československu — Pravda vítězí! Neboť pravda — fakta ničím nepřikrášlená — to je právě to, co Hlas Ameriky se snaží přinášet svým posluchačům v celém svě-

tě. Všichni Američané jsou si trvale vědomi úzkých a bratrských svazků, jimiž se vyznamenávalo vzájemné přátelství presidenta Wilsona s prezidentem Masarykem, přátelství, které po pádu rakousko-uherského mocnářství vedlo k založení nového demokratického státu v srdci Evropy. Stejně jako naši předkové, kteří kladli základy naší republiky, tak i Tomáš Masaryk věřil, že demokracie je nejen formou, jak spravovat stát, ale filosofií života a názor na svět, který spatřuje jeho základy v mravní spravedlnosti. To jsou myšlenky, které mnozí američtí presidenti — a v nejnovější době president Kennedy — vyjádřili před světem. Je to přesvědčení, které jsem slyšel tolikrát z úst svého velkého a dobrého přítele Jana Masaryka v Londýně v době náletů i později . . . Dnes, kdy oslavujeme dvacáté výročí vysílání v jazyce českém a slovenském oficiálním Hlasem Ameriky, posíláme pozdrav občanům Československa, jehož nezávislost jako moderního evropského státu byla nejprve vyhlášena v naší Síni Nezávislosti ve Filadelfii vedle amerického Zvonu Svobody, a těšíme se na den, kdy Spojené státy americké budou s to znovu počítat Československo mezi své blízké druhy v rodině národů světa.”

VOA.

Hlas Ameriky, který je součástí americké vládní informační služby, dokončil letos 20. rok své existence. Česky a slovensky vysílá nyní čtyřikrát denně přímo z Washingtonu a přenosem ze západní Evropy a Afriky. První vysílání je od 4:30 do 4:45 GMT/11:30pm-11:45pm východoamerického standardního času EST/ na krátkých vlnách v pásmech 31, 41, 49 a 75 metrů, a na střední vlně 251 metr. Druhé vysílání je od 5:30 do 5:45 GMT/ 12:30am-12:45am EST, na krátkých vlnách v pásmech 31, 41 a 49 metrů.

Třetí vysílání Hlasu Ameriky je od 20:30 do 21:00 hodin GMT/3:30pm-4:00pm EST, na krátkých vlnách v pásmech 19, 31, 41 a 49 metrů a v sobotu a v neděli také v pásmech 13 a 16 m. A čtvrté vysílání je od 22:30 do 23:00 GMT/5:30pm-6:00pm EST, na krátkých vlnách v pásmech 19, 25, 31 41 a 49 metrů a na střední vlně 251 metrů. —

Frank M. Bernard:

ČSSR v létě 1960.

(Závěrečné úvahy.)

K dokreslení obrazu náboženské persequce stačí ještě jedna podrobnost: děti farářů nemají právo studovat na universitě. Nevyznám se valně v dnešním školském systému, jenž je zcela jiný než za našich dob; vím jen tolik, že děti z farářských rodin mohou jen dostudovat jedenáctiletku (jejíž konečný rok odpovídá zhruba sextě bývalého gymnasia) a pak nejvýše je jim dovoleno jít na průmyslovou nebo nějakou odbornou školu. Ovšem též inouhou studovat teologii, ale nezapomeňme fakt (jenž pochopitelně není zdůrazňován J. L. Hromádkou), že theologické fakulty byly vyloučeny ze svazku universitních. Výjimky ovšem jsou: děti některých hodnostářů církevních, kteří (ať právem či neprávem jsou pokládáni za užitečné režimu), se na universitní studium dostanou; také znám případy, že synové z farářských rodin, kteří složili maturitu někdy kolem roku 1950 byli připuštěni k studiu medicíny. V roce 1950 kontrola režimu nad školstvím nebyla ještě tak tuhá. Nepotřebuji říkat, že evangeličtí theologové nemají teď žádnou úlevu ve vojenské službě, — musí sloužit plné dva roky a dostanou-li se k sanitní službě, jsou šťastni. Duchovní služba v československé armádě ovšem neexistuje, — byla nahrazena politickými komisaři.

Neinformovanost a podléhání propagandě.

Co mě nejvíce deprimovalo byla skutečnost, že i v kruzích nekomunistických, včetně kruhů evangelických, jež pochopitelně nejsou nadšeny režimem, neinformovanost o světové situaci nabyla skutečně obldných rozměrů? A ačkoliv tito lidé jsou upřímně přesvědčeni o své kritičnosti a opozici vůči režimu, podléhají komunistické propagandě, aniž by o tom věděli. Několik ukázek toho postačí.

Přivezl jsem do Prahy jedno číslo deníku vycházejícího v zahraničí, v němž byla dost podrobná zpráva o neshodách mezi ruskými a čínskými komunisty. Těm lidem, jimž jsem to ukázal, to bylo úplnou novinkou — neměli o této věci ani potuchy! Jen později mi jeden přítel říkal, že se o této věci ví — mezi marxistickými intelektuály — kteří o tom nepiší (lépe řečeno, nesmí psát), ale v

soukromých rozmluvách projevují vážné starosti. Setkal jsem se se všeobecným přesvědčením, že západní Německo je ovládáno nacisty a že je největším nebezpečím pro evropský mír. Každý bývalý nacistický generál teď zaměstnaný v dnešní německé armádě dostane náležitou publicitu; o nacistech ve východním Německu se ovšem nemluví. O krásné depeši, již Adenauer 1. září 1959 zaslal polské vládě, ve které bylo kající zdůrazněno, že nejen Hitler, ale celý německý národ je zodpověden za útok na Polsko, nikdo z lidí, s nimiž jsem o tom mluvil, nevěděl. O popravené dvojici manželů Rosenbergových se ovšem ví; o sovětském antisemitismu nikoliv. Nevědomost co se týče Ameriky jde tak daleko, že ani mladý lékař, s nimž jsem mluvil, nevěděl nic o seru Dr. Salka proti polio. A tak bych mohl množit příklady skličující nevědomosti.

Namítnete: lidé pochopitelně jsou obětí filtrovaných a zkřivených informací komunistického tisku. Ano — ale což není zahraniční rozhlas, Radio Free Europe a Voice of America? Zde jsme u kořene věci: o zahraniční rozhlas zájem značně upadl, — zvláště od roku 1956, t. j. od maďarské revoluce. Není divu, — lidé jsou syti nejen propagačních hesel, ale i zpráv, jež se netýkají jich přímo. V ovzduší, v němž žijí, zájem o přesnou informaci pochopitelně upadá — a z toho komunisté nepřímou těží. A Západ se v roce 1956 tak smutně vyznamenal, že lidé od něho moc nečekají. Jsem si ale jist, že kdyby se situace nějak přiosťřila nebo kdyby se utvářila situace, jež by slibovala možnou změnu nebo dokonce pád režimu, lidé by opět dřepěli celé hodiny u radiových přijímačů jako za poslední války. Ale poslouchat zahraniční rozhlas a kriticky srovnávat zahraniční zprávy se zprávami domácího tisku vyžaduje značné vytrvalosti. Můj dojem byl, že zahraniční rozhlas je poslouchán jen málo — a že daleko více je poslouchán britský rozhlas, (BBC), jehož napolo neutralistický ráz nevyhnutelně zanechává v lidech stopy. Víím na př. o jedné místní situaci: v jednom velkém městě celý kruh lidí závisí na informacích, jež jim dodává jeden posluchač BBC; dotýčný má pověst velmi kritického člověka se světovým rozhledem, protože ho režim často pouští do ciziny. (Jistě se nebudete divit, že jeho

dítě nebylo z universitních studií vyloučeno.) Podle mého mínění dotýčný si této pověsti nezasluhuje; je to typický naivní intelektuál, jenž na př. je přesvědčen, že Hromádkovo myšlení v roce 1944-45 nebo v roce 1948 neutrpělo žádného zlomu! Dovedete si představit, jaké informace asi rozšiřuje — aniž by si byl vědom, jakou cennou službu tím nepřímo prokazuje komunistické propagandě. — Nemám nejmenší pochybnosti, že tento člověk je upřímný; znám ho příliš dlouho, abych o tom pochyboval: je to jeden z abstraktních duchů převážně německé orientace, jenž dovede se vždy důmyslně vmluvit do názoru, jež člověk s dobrým, zdravým smyslem by zavrhl na první pohled. Masaryk řekl v *Nové Evropě*: "Není absurdnosti, již by německý profesor neuvedl v systém." Nedivte se, že tento člověk převážně německého theologického školení si namluví věci, aniž by zapochyboval o své upřímnosti.

Tím přicházíme k nejparadoxičtějšímu zjevu u nás: to, že lidé nesouhlasící s režimem, nejen věří, ale dokonce *chtějí věřit* komunistické propagandě, alespoň do jisté míry, a že jsou šťastní, najdou-li důvody pro tuto víru. Je to jeden z podivných zjevů toho, co Milos Czeslav, bývalý polský komunistický básník nazval výstižně "captive mind". Ale rozebereme-li tento zjev psychologicky, uvidíme, že je srozumitelný, ba do jisté míry a za daných okolností i *přirozený*. Vezmeme na př. Hromádku: slyšel jsem za svého pobytu, že v jedné nedávné přednášce, jež pochopitelně nebyla uveřejněna, zdůrazňoval nutnost vrátit se k Masarykovi! Byl upřímný? Nepochybuji, že byl — ostatně podobný projev dnes v ČSSR vyžaduje určité odvahy. Na druhé straně též Hromádka prohlásil, že věří tomu, že Američané užívají bakteriologické zbraně v Koreji a v Australii prohlásil za velkého pobouření československých uprchlíků, že v ČSSR neexistuje nucená práce! Jak to srovnat? Odpověď je jednodušší, než si myslíme: Hromádka *chtěl* věřit, že bakteriologická válka je vedená Američany; Hromádka *nechtěl* — patrně *nechce* věřit, že je nucená práce v ČSSR, nebo, jak jednou napsal s pathosem nám smyšlný, "v naší lidové demokratické republice". A takovou vůli věřit komunistické a protiamerické propagandě najdeme i u lidí, jež jsou k Hromádkovi vel-

mi kritičtí. Jak to vysvětlit?

Myslím, že odpověď je následující: vědomí, že člověk žije v násilnickém a prolhaném režimu, je tak trapné a nepříjemné, že se po delší době stává nesnesitelným. A tak na konec slušný člověk, žijící v komunistické zemi, podvědomě hledá únik z trapné skutečnosti; jinými slovy, hledá bezděčně důvody, které by nějakým způsobem seslabilly to mučivé vědomí nedůstojnosti. Je to pochopitelné; nevíme, jak bychom sami reagovali. A tak, aby se lidé cítili méně poníženi a napáleni, bezděčně a skoro s uspokojením vítají skutečnosti nebo domnělé skutečnosti, které jim ukazují, že v Americe jsou také stinné stránky; že je tam rasová segregace (na dálku ten rozdíl mezi severními a jižními státy se ztrácí); že je tam nezaměstnanost (aniž by si uvědomili, že statistiky zahrnují na př. nepracující ženy zaměstnaných mužů a pod.); že jsou někteří nacisti zaměstnáni v západním Německu (aniž by jim napadlo položit si podobnou otázku ohledně východního Německa) a pod. A tak ač nemají rádi komunistický režim, tak si aspoň namlouvají, že je chrání před "revanšistickým" Adenaurovým Německem", že komunismus je proti kolonialismu) a pod. Několik konkrétních ukázek dokreslí tento stav zkřiveného myšlení.

Každý člověk s trochou rozhledu ví, že mezi socialismem a komunismem je značný, ne-li podstatný rozdíl. Socialismus skandinávský nebo britský se vůbec nedají srovnat s komunismem českým nebo čínským. A přece lidé, kteří se domnívají býti proti komunistickému režimu trapně oba pojmy směšují. — Účinek komunistické propagandy? Ano, ale také výsledek podvědomého přání být na straně "pokroku", uklidnit svědomí představou, že přes své nepříjemné a brutální stránky komunismus je socialismem a proto má prý budoucnost. Proto se nedivte, když lidé — a opakují znovu nekomunisté! — hovoří nikoliv o konfliktu demokracie a totalitní diktatury, ale o srážce mezi "kapitalismem" a "socialismem". Jinými slovy, nejpodstatnější rys současného politického dění jim úplně uniká.

Druhá otázka byla ještě více skličující. — Mluvil jsem s člověkem, jež znám od dětství: byl vždy nadšeným žákem Masarykovým a jistě se domnívá, že jím ještě je. Jaké trapné překvapení od něho slyšet poznám-

ku, že "Masaryk podcenil hospodářské faktory" — Mléky jsem z toho vycitoval náznak, že komunisté, ať jsou jakkoliv jinak sprostí, se podobné chyby nedopouštějí. Tento člověk, prosím, korigoval před lety nové vydání Masarykovy *Sociální otázky*, jedné z prvních filosofických knih, jež se právě zabývala hospodářskými problémy a kritisovala marxism nejen s politického, ale i s hospodářského hlediska! (Čtenář mi promine, neudám-li, které vydání *Sociální otázky* to bylo: bylo-li to vydání z let třicátých nebo vydání z r. 1946. Možná, že jsem zbytečně opatrný; pochybuji, že by dotyčnému zmíněná poznámka v očích komunistických uškodila.)

Třetí ukázka: jednalo se o manželku faráře — kde, to opět neřeknu. Rozhořčeně mi říkala, že Přemysl Pitter posílá jim své projevy přímo, na jejich adresu, aniž by si uvědomoval, že jim může tak nesmírně uškodit. Souhlasil jsem s míněním, že posílat do ČSSR přímo na osobní adresy protikomunistické projevy je hodně neopatrné a nedosti ohleduplné vůči adresátům; také se domnívám, že se často trochu naivně domníváme, že lidé tam do slova "žízni" po tom, aby si přečetli nějaký protikomunistický článek. — Situace je docela jiná, ale co mně zarazilo při dotyčné paní farářové, že mluvila o Pittrových projevech jako "nenávisťných"! Přiznám se, že ne vždy souhlasím s hr. Pittrem, zvláště co se týče jeho pacifismu; ale právě proto, že znám povahu a názor hr. Pittra, jsem si jist, že články, jež neprozřetelně zaslal do ČSSR, nebyly nenávisťné. Naopak jeho projevy jsou značně umírněné. Jak vysvětlíte fakt, že osoba, jež komunisty ráda nemá, má sklon nazvat kritiku komunistů "nenávisťným projevem"? Je to nepřiznaný výsledek komunistické propagandy, že zahraniční rozhlas je štvavý a nenávisťný? Ci strach o osobní bezpečí ji učinil slepou rozlišit mezi "kritikou" a "nenávisť"?

Čtvrtá ukázka. Osoba asi třicetiletá, podle udání právě zmíněné paní, "neovlivněná" komunisty. Byl jsem současně pobaven i dopálen, i když jsem viděl toto "neovlivnění".

Mluvila bezmála s nadšením nebo dojetím o "síle přesvědčení" jednoho komunistického fanatika, jenž prý "strašně trpěl v Beriových vězeních" (rozumějte v Beriových, nikoliv Stalinových!) a přece se teď vrátil do ČSSR

neotřesen ve své "socialistické" víře.

Příslušný fanatik napsal do "Tvorhy" někdy v roce 1946 nebo 1947 o Stalinovi článek "Největší osobnost současné vědy," ale nějakým způsobem vadil některým komunistickým náčelníkům v Praze a byl poslán do Ruska, z něhož se vrátil stejně nadšený komunismem a dávající vinu jedině Beriovi (a patrně Slánskému). Ale aby čtenář rozuměl: dotyčná mladá osoba opravdu se za komunistu nepokládá. A přes to je naplněna obdivem k nejprimitivnějšímu fanatikovi, jehož servilnost je perzekucí jen zvýšena, — podobně jako spráskaný pes je prý nejposlušnější.

Jeden americký sociolog napsal knihu "The Hidden Persuaders", kde ukazoval, jak stálé působení reklamy si lidi podmaňuje, i když lidé si to často nepřiznají a reklamám se posmívají. Podobně v ČSSR; lidé mohou o sobě tvrdit, že jsou proti komunismu, mohou se posmívat Novotnému — a přes to, komunistické propagandě podléhají. Zkuste s nimi mluvit o současných událostech, zkuste jim připomenout rozdíl mezi kapitalismem a demokracií, mezi socialismem a komunistickou diktaturou — a uvidíte to jasně. Pátý příklad, ježž uvedu, je zvláště výrazný. Dva theologové němečtí nacházejí zvláštní obliby u některých mladých českých theologů. Jedním z nich je Niemöller, ježž dnešní režim oceňuje pro jeho zásadně nepřátelský postoj vůči Adenauerovi. Když jsem jednomu mladému vikáři připomenul, že Niemöller je bývalý ponorkový komandant, jenž přes své pronásledování Hitlerem se na počátku války v r. 1939 dal znovu k dispozici německému námořnictvu (Hitler to pohrdavě odmítl), nevěřil tomu a rozhořčením byl blízko pláči. Jak by ne, — sahal jsem mu na theologa, jenž i režimem je uznán za "pokrokového"! Druhým takovým theologem je Bonnhöfer, jenž zahynul za války v koncentračním táboře nacistickém; proto pražský režim snáší, aby se o něm psalo. Nejpodivnější stránkou Bonnhöferovy theologie je učení, že duch umírá prý s tělem; po smrti budeme prý mrtvi nejen tělesně, ale i duchem a teprve za miliardy let budou duch a tělo vzkříšeny. U některých mladých theologů došel tento názor velké obliby. Proč? Řekl jsem jim hned můj dojem: aniž by si to uvědomovali, děla-

jí ústupek marxismu, jakoby chtěli říci: Podívejte se na nás, — my také nevěříme v "idealistickou pověru", že duch je něco odlišného od těla; jsme dostatečně vědečtí, abychom připustili, že duch je smrtelný. Faráři starší generace se proti tomu ozývají; poukazují, že tato myšlenka je nebiblická, či aspoň v rozporu s Novým zákonem. Také někteří lidé se mnou souhlasili, že tento podivný theologický materialismus je bezděčným ústupkem všemohoucímu marxismu. Ostatně, chtěli se někdo přesvědčit o duchu některých mladých theologů, pak slyšte následující výňatek z článku "Nebe je eschaton země" od Milana Balabána a Zdeňky Svobody. Jedná se o srovnání řecké a židovské představy zásvětného života:

Řekové si snad dovedou představit v nebi po hovku, na níž spočine účastník hostiny, nikoliv však pilku, hoblík a dláto, nástroje dělníkovy. Naproti tomu hebrejské nebe nevyklučuje relativnost lidské práce, námahy, objevů, výzkumů atp., avšak lidská práce je tu svobodná, nevykořisťována a objevy vědecké mají tu pokorný charakter zatímnosti.

Tomuto slabomyšlnému žvastu se také říká "theologie"! Slova "nástroje dělníkovy", "hoblík", "dláto", "vykořisťování" jsou zřejmě určena pro všudypřítomného censorsa, jež pisatel cítí za svými zády; i theologické úvahy musí mít ráz pokrokovosti! A tak nová theologická generace musí zdůrazňovat, že v nebi se bude hoblovat, nikoliv ležet na pohovce. (Příslušný výňatek čtenář najde v Theologické příloze Křesťanské Revue, ročník 1955, číslo 4-5. Když jsem v Praze tento výňatek ironicky komentoval, mladý theolog odporoval: "To byl dobrý článek".)

Nechci zevšeobecňovat, ale styk s evangelickou inteligencí v Čechách, jež vždy bývala "solí země", byl pro mně hluboce deprimující. Přes slovní prohlášení, že s komunismem nesouhlasí, jest proniknutá bolševickou propagandou až do morku kostí. Není to jen vliv Hromádky, Kalfuse a jiných; je to též výsledek "hidden persuaders", o nichž jsem již mluvil. — A to není jen u mladé generace; starý farář na př. si mi stěžoval, že mu zakázali přesporní kázání, když je již v pensí; že Husův svátek se vůbec neoslavuje — a za několik minut pochvalně zmiňuje, že

jsem poslechl Kolárovy rady a "přichýlili se tam k tomu dubisku". Odpověděl jsem, že stín toho "dubiska" (Ruska) dusí všechny ostatní květiny v české zahradě. Přes všechny trpké zkušenosti představa o "big Slavic brother" ještě v mysli trvá!

Opakuji, nechci generalisovat. Ale přiznám se, že jsem měl daleko svěžejší dojem z lidí neškolených než z inteligentů; zdá se, že rozumování je dvojsečná zbraň — příliš snadno se stává nástrojem toho, čemu Američané říkají "rationalization". Představa, že člověk slouží tyranskému a lokajskému režimu, je příliš trapná, aby byla snesitelná; tak intelektuálové hledají omluvy, často velmi důmyslně. Prostí lidé, pokud nejsou přímo komunistickými fanatiky, vidí věci prostěji a jasněji. A tak se domnívám — vím, že je to smělá naděje — že demokratická a reformační tradice přežívá daleko spíše v lidech mlčelivých a nenápadných než u profesorů theologie a vydavatelů Křesťanské revue. Dostane-li se československá historie jednou z dnešní zatuchlé a smrduté zátočiny, bude to jistě díky spodním proudům, nám neviditelným, ale proto neméně skutečným. Tak tomu bylo v obrození; tehdy také inteligence byla buď germanisována nebo bázlivá a buditelé nepřišli ani z germanisované Prahy, ani z horních vrstev. A ty drobné příznaky odporu, jež jsem zaznamenal ve svém deníku, mi dávají naději, že v českých zemích stále ještě doutná "oheň pod popelem" (fire in the ashes) a nejen v západní Evropě, jak to napsal Theodore White.

Gustav Schüller:

Jednou

*Nad hrozbou bouří hučících
se jasná duha ková.*

*Jednou zjarníš jako sníh,
ty šelš osudová.*

*Jednou — až čas, jenž dral a rval
překoná zpozemštění.*

*až v záchvěvu věčna každý žal
se v jasná slunce změní.*

(Přel. J. B. Č.)

*Spravedlnost bez moudrosti a lásky jest
nemožná. — Jopat.*

Z našeho Siona a odtud

Církev Jana Husi v New Yorku oslavila 18. února t. r. 85. výročí založení a trvání sboru. Slavnostní program započal v 9:30 A. M. v nedělní škole. Při českých bohoslužbách v 10:30 promluvil bývalý farář sboru, br. F. D. Svoboda. Při anglických službách hovořil Rev. Graydon E. McClellan, gen. presbyter newvorské presbytery. Při odpoledních slavnostech mluvil Dr. Kenneth D. Miller a br. far. B. Šlégr. Farářem sboru jest br. Jos. F. Šefl. Sboru i jeho faráři přejeme Boží požehnání do další práce.

Z ČSSR se dovídáme o smrti br. far. Jana Odstrčila. — Br. Odstrčil zemřel 7. října v brněnské nemocnici. Jako farář a katecheta, br. Odstrčil působil v Kloboukách na Moravě. Nedožil se 67. roku svého věku.

12. listopadu 1961 se dožil své sedmdesátky, br. far. Bohuslav Burian. Br. Burian strávil léta duchovenské práce na Moravě ve Stříteži a na Vsetíně. Celé církvi sloužil pak v synodní radě i jako senior vsetínského seniorátu. Byl služebníkem věrným a církev Páně vždy miloval. Přejeme mu zdraví a požehnání a věříme, že Bůh má pro něho ještě mnoho úkolů.

V neděli 19. listopadu m. r. oslavovali členové Kalvinské Spojené Presbyterní církve v Lakewood, Ohio, čtyřicáté výročí trvání sboru. Místní farář, br. John Riches, v historickém náčrtu zhodnotil práci čtyřiceti let. Farář Richard Moore, ředitel městské práce clevelandské presbytery pronесl pozdrav a přání zdu do dalších let práce. Redakce Křesťanských Listů a Husova Lidu připojuje opožděné též přání zdu a Božího požehnání členům Kalvinské Spojené Presbyterní církve v Lakewood.

**Předplatné a dary na časopis a práci Jednoty
došlé do 25. února 1962.**

Tomáš Sabol, Fairview, Pa	\$2.00
James Sklenář, Ceresco, Nebr.	5.00
Rodina Jana Peštála, Wahoo, Nebr., památee br. Jana Peštála	10.00

Frances Malý, Bryan, Texas	2.00
Frank Dystensky, Scribner, Nebr.	5.00
Ludvik Caba, Wahoo, Nebr.	10.00
Svatava Růžicková, Dublin, Irsko	3.00
Br. B., prostřednictvím br. J. P. Tattera	5.00
Arnošt Kulka, Oklahoma City 6, Okla.	2.50
Rev. a Mrs. J. P. Tatter, Denver, Colo., tiskový fond	5.00
Emil Havelka, Weston, Nebr.	10.00
Miss Anna Kučerová, Washington, D. C., památee Miss Josephine Ziegler, New York, dar	19.00
Mr. a Mrs. Joseph a Mary Procházka, Columbia Station, O.	3.00
Zeman Emma, New York	2.00
Mrs. John Romanik, St. Petersburg, Fla.	5.00
Míra Pospíšil, N. Y. C.	2.00
Jos. A. Simon, Cedar Rapids, Iowa	2.00
Mrs. E. J. Hilbert, Brooksville, Fla.	10.00

Br. Přemysl Pitter přijal na předplatném:

A. Elhenická, Vídeň	2.00
Jar. Šubert, Berlín	2.00
K. Barták, Solingen	2.50
C. Walta, Schalksmühle	2.50
Jar. Juříček, Paříž	2.50
T. Šeda, Vídeň	2.50
M. Schifferová, Paříž	2.00
R. Měříčka, Vídeň	2.00
K. Kozák, Vídeň	2.00
J. Wenkauer, Vídeň	2.00
Fr. Vrba, Vídeň	2.00
M. Götzlová, Vídeň	2.50
V. Šramota, Vídeň	2.00
Dr. V. Borecký, Mnichov	3.00
K. Růžicka, Norsko	2.00
L. Schultzová, Lemgo	2.00
B. Zemenová, Hoffenheim	2.50
M. Tomáš, Norsko	2.00

S díky přijala a o další pomoc prosí, Národní jednota čsl. protestantů, Mr. John Opie, pokl., 4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois.